

Taariikhda Qarsoon ee Aayadda Afartan — Lambarka Kow iyo Toban

Lambarka Kow iyo Toban

Jeff Pippenger

2026-05-21

Kitaabka Yoo'eel malaha waa muujinta ugu toosan ee roobka dambe ee ku jirta Qorniinka, Yoo'eelna wuxuu ku bilaabmaa isagoo marka hore tixraacaya afarta fac ee riddada ah ee ay dhammaystirtay kaniisadda La'odikiya ee Toddobaadka-Maalinlaha Adventistka. Afartaas fac ee burburka isa sii taraya, ee lagu matalay aayadaha bilowga ah ee Yoo'eel, waxay la jaanqaadaan afarta karaahiyo ee isa sii kordhaya ee ku xusan Yexesqeel cutubka siddeedaad. 1863 ilaa 1888 waxay ka dhigan tahay facii koowaad, waxayna ka dhigan tahay diidmada farriintii aasaasiga ahayd ee Milleriyiinta sida lagu matalay jaantusyadii hormuudka ee 1843 iyo 1850, sida lagu matalay Xabaquuq cutubka labaad, kuwaas oo astaan u ah axdiga sida ay u metelaan labada loox ee Tobanka Amar.

1888 ilaa 1919 waxay matalaan jiilkii diiday waayo-aragnimada xaqnimada rumaysadka, taas oo soo saarta waayo-aragnimo uu matalo kiniisadda Philadelphia. Jiilkii ugu horreeyey, fallaagadu waxay diiradda saartay hawsha hoggaamineed ee uu matalayay William Miller, jiilkii labaadna ee 1888 hoggaamintii Ruuxa Waxsii sheegidda ayaa lagu caasiyey. Jiilkii saddexaad ee 1919 wuxuu ku bilaabmay buuggii William Warren Prescott, *The Doctrine of Christ*, wuxuuna ku dhammaaday buuggii, *Questions on Doctrine*, sannadkii 1957. Jiilkaas saddexaad wuxuu ahaa jiilkii tanaasulka la galay dunida, iyadoo Adventism-ku uu doonayay aqoonsi siinta hab-dhaqannada caafimaad ee American Medical Association, iyo aqoonsi siinta kulliyadahooda oo ay bixiyaan aqoonyahannada tacliimeed ee Protestantism-ka riddada ah iyo Roman Catholicism.

Qarnigii saddexaad taladii waxbarasho ee ka timid qalinkii Ellen White waa la diiday, waxaana lagu beddelay hababka waxbarasho ee beenta ah ee dunida, sida ay u matasho falsafadda waxbarasho ee Giriigga. Waxbarashada Giriigga waxaa astaan u ah ilaahadda Athena, oo lagu maamuuso macbudka Parthenon ee la nuqulay kuna yaal Nashville, Tennessee.

Waxbarashada runta ah waxaa lagu tusaaleeyey Kitaabka Quduuska ah iyada oo loo marayo dugsiyadii nebiyada ee la xidhiidhay nebi Eliishaa. Kacdoonkii Makkabiinta ee 167 BC iyo wixii ka dambeeyey ilaa burburkii Yerusaleem ee 70 AD, intiisa badan wuxuu ahaa mudaharaad ka dhan ah faragelintii waxbarashada Giriigga ku samaynaysay dhaqanka iyo qaranka dhulkii qadiimiga ahaa ee ammaanta lahaa ee muuqda. Mudaharaadkii Makkabiintu wuxuu ahaa kacdoon ka dhan ah saamaynta Giriigga heer kasta, laakiin saamaynta waxbarasho ee Giriigga waxay ahayd mid si aad ah ugu baahday taariikhda iyo dhiirrigelintii xamaasadleyda Makkabiyaanta, sidaas darteedna lama kala saari karo xaqiiqada ah in waxbarashada Giriigga ay suuragal ahaan ahayd qodobkii ugu weynaa ee la xidhiidha diidmadii Yuhuuddu u diideen Ciise Masiix inuu yahay Masiixoodii. Buugaag ayaa la qoray kuwaas oo tilmaamaya saamaynta taban ee waxbarashada

Giriiggu ku yeelatay Yuhuudda iyo kaalintii waxbarashooyinka beenta ahi ka qaateen diidmadii Yuhuuddu diideen Masiixa iyo iskutallaabta lagu qodbay.

Kacdoonkii Maccabi waxay la jaanqaadaysaa kacdoonkii 1776 ee dalka ammaanta leh ee ruuxiga ah ee casriga ah. Waxaa hadda Maraykanka ka diiwaangashan in ka badan 4,000 oo jaamacadood kuwaas oo lagu dhisay falsafadda hab-dhaqannada waxbarasho ee Giriigga iyo Jesuit-ka. Fawdo iyo sharci-la'aanta tobanka sano ee la soo dhaafay iyo ka badan si toos ah ayaa loogu raaci karaa waxa loogu yeedho xarumaha waxbarashada ee Maraykanka, kuwaas oo tobanaan sano ardayda ku beerayay afkaar horeba loogu sii diyaariyey warbaahinta iyo ilaha madadaalada inay aqbalaan falsafadaha caalamiyeynta ee ka soo farcamay falsafadihii shaydaanniga ahaa ee xilligii Kacaankii Faransiiska. Ardayda jaamacadaha maanta waxay horeba ugu diyaarsanaayeen inay aqbalaan hab-nololeedka ay matalaan Sodom iyo Gomora ka hor intaanay gelin xarumaha waxbarasho ee loo qorsheeyey in lagu weeraro dadka caddaanka ah, Masiixiyiinta, iyo taariikhda runta ah ee Maraykanka. Muwaadin Maraykan ah maanta oo doonaya inuu fahmo nidaamka joogtada ah ee laba-heeredka ah ee caddaaladda, kaas oo dhammaystiraya caddaaladda iyo runta lagu tuuray jidadka sida lagu aqoonsaday Kitaabka Quduuska ah iyo Ruuxa Waxsii-sheegidda, waa inuu fahmaa in duruufaha hadda jira ay yihiin kuwo ka dhashay weerar si ula kac ah loo qorsheeyey, kaas oo lagu maskax-dhaqo tan iyo sannadaha ugu horreeya ee nolosha iyada oo loo marayo nidaam waxbarasho oo loo qaabeeyey in bani'aadamka lagu hoos geeyo xukunka caalamiyeyaal madax-sare ah—awoodda masduulaagga!

Qoraallada Ellen White waxaa ku jira shan mawduuc oo waaweyn; waxbarashada, dib-u-habaynta caafimaadka, nolosha Masiixiga, mawduuca Murankii Weynaa, iyo cibaado-nololeed la taaban karo. Waxbarashadu waa mid ka mid ah shanta mawduuc ee waaweyn ee Ruuxa Waxsii sheegidda, Ellen White-na waxay ahayd nebi kitaabiga ah sida nebi kasta oo lagu xusay Erayga Ilaah. Waxyaalaha kale ka sokow, tani waxay ka dhigan tahay in nolosheedu tahay tusaale u ah oo loogu talagalay boqol iyo afar iyo afartan kun. Ka hor inta aan qofna u malayn in Masiixa oo keliya uu yahay inuu inoo noqdo tusaalaheenna; Bawlos wuxuu leeyahay:

Waayo, in kastoo aad Masiixa ku leedihiin toban kun oo macallimiin ah, haddana aabbayaal badan ma lihidin; maxaa yeelay, anigu Ciise Masiix ayaan idinku dhalay xagga injiilka. Sidaas daraaddeed waan idin baryayaa, igu dayda. 1 Korintos 4:15, 16.

Nebiyad ahaan, Ellen White waa tusaale. Waxaa jiray hal mar oo keliya oo Ellen White aqbashay doorka xubin guddiga ah, wakhtigaasna wuxuu la xiriiiray aasaasidda kulliyad qaadatay mabaadi'da waxbarashada runta ah sida loo dhigay iyadoo ka mid ah shanta mawduuc ee waaweyn ee adeeggeeda. Kulliyaddaas ku taal Madison, Tennessee, waxay ku dhex taallaa degmada magaalo-weynta Nashville, Tennessee. Ma aha oo keliya inay oggolaatay inay ka mid noqoto guddigii aasaaska ee kulliyadda Madison laga bilaabo 1904 ilaa sannad ka hor dhimashadeeda 1915, balse waxay door wax-ku-ool ah ku lahayd xulashada dhulkii kulliyadda lagu aasaasay. Nashville waa xarunta nidaamka waxbarashada Giriigga ee ka caawiyey in ay Yuhuuddu ka horjoogsadaan aqbalidda Masiixoodii taariikhda Maccabees, kuwaas oo astaan u ah Protestantismka riddada ah ee wakhtiyada aynu hadda ku nool nahay. Xarriiqda Maccabees si adag ayaa loogu dejiyey taariikhda qarsoon ee aayadda afartanka, iyada oo matalaysa Protestantismka

riddada ah ee hadda si buuxda loogu duro isla midhaha halaagga leh ee waxbarashada Giriigga, (inkasta oo ay tahay nooc casri ah).

Jiilkii saddexaad ee Adventism-ka, hoggaankii diiday Ruuxa Waxsii-sheegidda sannadkii 1888, waxay doorteen inay nidaamkoodii waxbarasho ku wareejiyaan qaab-dhismeedka aqoonsi-siinta ee dunida. Nashville waxay matalaysaa xarunta astaan ahaan u ah waxbarashada runta ah iyo tan beenta ahba. Nebigu wuxuu doortay isla magaalada ay dunidu dooratay si loogu xurmaysiiyo waxbarashada Giriigga; waayo, si ka duwan waxbarashada Giriigga oo ku dhisan kala-soocidda runta loona qaybiyo maaddooyin gooni-gooni ah si loo burburiyo wadajirka oo dhan. Waxbarashada runta ahi waa aasaaska saldhigga u ah afarta mawduuc ee kale ee waaweyn ee Sister White, kuwaas oo ah dib-u-habaynta caafimaadka, cibaado-nololeed wax ku ool ah, nolol Masiixi ah, iyo gaar ahaan mawduuca Khilaafka Weyn.

Ciise had iyo jeer dhammaadka ayuu ku tusaaleeyaa bilowga, imtixaankii Beertii Ceedenna wuxuu tusaale u yahay imtixaanka dunidu hadda wajahayso. Imtixaanka dhammaadka yaallaa waa isla kii imtixaan kasta oo kitaabi ah, waayo Ilaah weligiis isma beddelo. Imtixaanka kitaabiga ahi waa hab imtixaan oo saddex-tallaabo ah oo soo saara laba kooxood oo dhammaadka habka imtixaanka lagu muujiyo. Malaa'igta kowaad waxay saddexdaas tallaabo u muujisaa sidan: Ilaah ka cabsada, ammaanna siiya, waayo saacaddii imtixaanka go'aamiya ee xukunku way timid. Tallaabadii kowaad waxay ahayd amarkii ahaa inaan laga cunin geedka aqoonta wanaagga iyo xumaanta. Iyadoo ka maqan cabsidii Ilaah ee loo baahnaa, Xaawo waxay ku fashilantay imtixaankii geedka, waxayna cuntay midhihi lagu matalayey wanaag iyo xumaanba. Cabsidii Ilaah ee Aadan qabay kama ay joojin inuu galo caasinimadii geedka, waxaana xukun lagu soo dejiyey labadoodaba, maadaama ay muujiyeen nolol aan lahayn joogitaanka joogtada ah ee Ilaahnimada.

Imtixaanka maalmaha ugu dambeeya wuxuu ku bilaabmaa digniin ah in la cuno kororka aqoonta ee la furay waxyiga Ciise Masiix wax yar ka hor inta aanu dhammaadkiisa gaadhin waqtiga tijaabada aadanuhu. Haddii ay noqoto Adventism-ka ama kuwa ka baxsan Adventism-ka, imtixaanku wuxuu ku salaysan yahay aqbalidda ama diididda kororka “aqoonta” ee waqtigeenna la furay. Imtixaankaas aqooneed waxaa metelaya geedkii tijaabada ee Beerta, kaas oo metelaya aqoonta wanaagga ama sharka. Waxbarashada runta ahi waxaa la dejiyey oo lagu astaanyeeey Nashville, Tennessee sannadkii 1904, waxbarashada beenta ahna waxaa la dejiyey oo lagu astaanyeeey Nashville sannadkii 1897, dabadeedna dib ayaa loogu dhisay sidii dhisme joogto ah sannadkii 1920. Nololsha nebiyaddii dhexdeeda waxbarashada runta ahi waxay ku xardhnayd Nashville, waxbarashada beenta ahina sidoo kale way ku xardhnayd. Ka dib dhimashadeedii sannadkii 1915, waxbarashada beenta ahi waxaa dib loogu soo celiyey dhismahii labaad oo joogtada ahaa ee macbudka Parthenon, waxbarashada runta ahina waa la diiday iyada oo loo marayo tanaasul lala galay dunida oo ay sameeyeen hoggaamiyeyaasha kaniisadda Laodicean ee Seventh-day Adventist.

Naanaysta loo bixiyey Nashville, ee ah “Athens-ka Koonfureed”, ayaa saamayn ku yeelatay in dhismahan loo doorto inuu noqdo xuddunta Bandhiggii Boqol-guurada ee 1897. Tiro ka mid ah dhismayaashii bandhiggaas waxa lagu saleeyey asallo qadiimi ah. Hase ahaatee, Parthenon-ka ayaa ahaa ka keliya ee si buuxda nuqul sax ah uga ahaa kii asalka ahaa. Nashville-ta maanta ee

Tennessee waxay caan ku tahay muusiggeeda, laakiin ka hor intii aanu jirin Matxafka Johnny Cash, Nashville waxay caan ku ahayd waxbarashadeeda, ee ma ahayn heesidda.

Markii la gaadhay 1850meeyadii, Nashville waxay hore u kasbatay naanaysta “Athens-ta Koonfureed” iyada oo la aasaasay hay’ado badan oo waxbarasho sare ah; waxayna ahayd magaaladii ugu horraysay ee koonfurta Maraykanka ka hirgelisa nidaam dugsiyeed dadweyne. Dhammaadkii qarnigaasna, Nashville waxay arki lahayd Fisk University, St. Cecilia Academy, Montgomery Bell Academy, Meharry Medical College, Belmont University, iyo Vanderbilt University oo dhammaantood albaabbadooda fura. Wakhtigaas, Nashville waxa lagu yaqaanay inay ahayd mid ka mid ah magaalooyinka ugu ilbaxsan uguna aqoonta badan koonfurta, kana buuxday maal iyo dhaqan.

Sirta xumaantu waa magac iyo falba ku ah Erayga la waxyooday. Waxyigu wuxuu sirta xumaanta ku aqoonsadaa Shayddaanka iyo baadariga, kaas oo Sister White ugu yeerto “ninka gacanta midig ee Shayddaanka.” Hase yeeshee, “sirta xumaantu” sidoo kale waxay tilmaantaa isugu-darka runta iyo qaladka. Afarta jiil ee riddoobidda ee Yoo’eel waxay la jaanqaadaan afarta karaahiyo ee isa soo taraya ee ku xusan Yexesqeel cutubka siddeedaad. Labadaas markhaatina waxay la jaanqaadaan afarta kiniisadood ee ugu horreeya Muujintii, kiniisadda saddexaadna waxaa matasha tanaasulkii Constantine ee Masiixiyadda oo lagu daray jaahilnimada. Afartaas kiniisadood ee ugu horreeya waxay la jaanqaadaan taariikhda Israa’iiltii hore, taas oo astaan u ah taariikhda Israa’iilta casriga ah.

Qarnigii saddexaad ee Israa’iilkii hore, boqorradii Israa’iil waxay samaysteen isbahaysiyo ay la galeen quruumaha kale oo aan marnaba loo oggolayn in lala geliyo isbahaysi dadka Ilaah. Isbarbar-dhigga u dhexeeya Israa’iilkii hore ee muuqda iyo kaniisadda Masiixiga sida lagu soo bandhigay kitaabka Muujintii waa mawduuc nebiyadeed oo si cad loogu dhigay daraasadda cinwaankeedu yahay, Habakkuk’s Tables. Yoo’eel wuxuu qarniga afraad oo ugu dambeeya, kuwaas oo “la gooyo” oo aan mar dambe ka mid ahaanayn dadka axdiga ee Ilaah doortay, la waafajinayaa shan iyo labaatanka waayeel ee qorraxda u sujuudaya ee ku jira afarta karaahiyo ee sii kordhaya ee Yexesqeel. Qarnigaas afraad oo Adventism-ka Toddobaad-Laodikiya laga gooyo iyadoo qorraxda u sujuudaya xeerka Axadda, wuxuu la waafaqayaa kaniisadda afraad ee Tiyatira oo astaan u ah xukunka baabtiiska papacy-ga, ha noqoto sannadka 538 ama xeerka Axadda ee dhawaan iman doona. Kaniisadda saddexaad ee Bergamos waxay meteshaa “isu-dheellitir” ama “is-afgarad,” ha noqoto Israa’iilkii hore oo la safan boqortooyooyin jaahili ah, ama Constantine oo jaahilnimada ku daray Masiixiyadda, waxaana labadaas markhaati ay la hadlaan qarniga saddexaad ee bahalka dhulka ee Muujintii saddex iyo tobnaad.

Afarta qarni ee Maraykanka, kuwaas oo, xaqiiqooyin kale ka mid ah, Masar loogu tusaaleeyey intii lagu jiray addoonsigii 400/430 sannadood, kaas oo ku dhammaaday Fircoon oo ku hafanaya biyihii Badda Cas. Biyahaasu waxay calaamadeeyeen dhammaadka quruunta la xukumi lahaa markii Ilaah samatabbixin u keenay Israa’iiltii hore isaga oo adeegsanaya nebigii Muuse. Maraykanka waxaa lagu xukumaa muddada wakhtiga ee xukunku ku soo gebogeboobo kaniisadda Ilaah, sidaas darteed waa in la ogaadaa in biyihii soo afjaray nolosha Fircoon lagu soo daayay Fircoon sii-daynta dabaysha bari ee biyaha meeshooda ku haynaysay intii Ilaah dadkiisii la doortay

samatabbixinayay. Dabaysha bari waa hoogga saddexaad ee ku dhufta sharciga Axadda marka dhulgariirka Muujintii kow iyo tobnaad yimaado.

Jiilka ka horreeya jiilka afraad oo ah jiilka ugu dambeeya ee bahalka dhulka ayaa ku rumoobaya labada gees ee Jamhuuriga iyo Borotistaanka. Is-afgaradka geeska Jamhuuriga ee lagu dhammaystiray jiilkiisii saddexaad wuxuu dhacay xilligii ku xeeranaa dagaalkii koowaad ee dunida, wuxuuna calaamad u ahaa in Maraykanku qaab-dhismeedkiisii dhaqaale ku wareejiyey kuwa caalamiyeynta ee Federal Reserve. Isla muddadaas, Adventism-ka La'odikiya ee Toddobaadka-todobaad wuxuu doonay in hawshiisa caafimaadka iyo waxbarashada lagu "aqoonsado" heerarka waxbarashada iyo caafimaadka dunida. Fal ahaan, "qarsoodiga xumaanta" wuxuu matalaa tanaasulka Constantine iyo boqorradii Israa'iiltii hore ay la galeen quwadaha dunida. Ereyga waxyigu u adeegsaday inuu ku tilmaamo tanaasulka waa "amalgamation," sida lagu qeexay qaamuuskii xilligii Ellen White sidan; "in la isku qaso ama la mideeyo iyadoo laga dhigayo isku-dar; in la dhex-daro." Geedka aqoonta wanaagga iyo xumaantu waa geedka amalgamation-ka, geedka tanaasulka. "Khilaafka ugu dambeeya ee weyn" waa qalalaasaha sharciga Axadda, diyaargarowga Shaydaankuna u sameeyo qalalaasahaas waa "qarsoodiga xumaanta," kaas oo isku dara xigmadda aadanaha iyo muujinta Ilaahiga ah.

"Shaydaanku si aad ah ayuu ugu mashquulsan yahay dejinta qorshayaashiisa dagaalka weyn ee ugu dambeeya, marka qof walba dhinac qaadan doono...."

"Dhegaysta codadka, oo fiiriya quwadaha dunida ka taliya. Ma jiraa cod duco ah? Ma aragtaan wax calaamad ah oo muujinaya in Ilaah la aqoonsan yahay? Waxaa jira wadaaddo, aad bay u badan yihiin; laakiin waxay cagahooda ku tuntaan sharciga Rabbiga. Dharkoodu wuxuu ku wasakhoobay dhiigga nafaha. Dad badan ayaa jinniyu u allabaraya. Bal fiiriya, kuwiinna ka labalabeynaya addeecidda iyo caasinnimada dhexdooda. Male-awaalkiinna ku fiiriya dadkii badnaa ee aan la soo koobi karin oo ku caabudaya meeshii allabariga Shaydaanka. Dhegaysta muusigga, dhegaysta afka loo bixiyey waxbarasho sare. Laakiin maxaa Ilaah ku sheegayaa?—Qarsoodiga xumaanta." Pamphlets, 004, 11.

Dagaalka ugu dambeeya marka "qof walba dhinac qaadan doono," imtixaankii Beertii Ceeden waa la soo celiyaa. Imtixaankii bilowgii ku koobnaa geed ku yaal bartamaha beer, ayaa dhammaadka lagu soo celiyaa dunida oo dhan. Shaqada Shaydaanka ee ka horraysa dagaalka kama dambaysta ah waa "qarsoodiga dembiga," kaas oo lagu qeexay "waxbarashada sare!" Astaanta "waxbarashada sare" ee dalka bahalka dhulka waxaa laga helaa Nashville, Tennessee, oo ah 'Athens-ta Koonfureed,' halkaas oo macbudka Parthenon ku yaal, taas oo ka soo horjeedda waxbarashadii runta ahayd ee mar Nashville ay ku matalaysay Madison College. Hadalka soo socda ee ka yimid waxyiga waxaa dhammaantiis lagu soo xigtay dhammaadka maqaalkan, laakiin dhowr qodob waa in xilligan la tixgeliyaa.

"Dhammaan waxay u baahan yihiin xigmad si taxaddar leh loogu baaro qarsoodiga xumaanta, kaas oo door aad u weyn ka qaata gabagabada taariikhda dunidan...."

"Ma jiro jid dhexe oo lagu gaadho Jannadii dib loo soo celiyey. Farriinta dadka loo siiyey maalmahan ugu dambeeya ma aha in lagu qaso hindisaha dadka...."

“Kuwa Ilaah jagooyin sare oo aaminimo ku maamuusay waxay ka leexan karaan iftiinka samada oo waxay u jeesan karaan xigmadda aadanaha... Kuwa doonaya inay lahaadaan dabeecad ka dhigi lahayd inay Ilaah la shaqeeyaan oo ay helaan ammaanta Ilaah, waa inay iska soocaan cadowyada Ilaah, oo ay dhawraan runta Masiixu siiyey Yooxanaa inuu dunida siiyo.” Manuscript Releases, volume 18, 30–36.

“Kulli” u baahan “xigmad” waxay metelaan dhammaan kuwa la gelinayo hab imtixaan ah oo ugu dambayntii soo saara laba nooc oo caabudayaal ah. “Kuwa xigmadda leh” waa kuwa helaya “xigmadda” loo baahan yahay. Habka imtixaanku wuxuu bilaabmaa marka waxyiga Ciise Masiix la furo, wax yar ka hor xidhitaanka wakhtiga nimcada aadanaha. Furitaankaasu wuxuu bilaabaa “korodh aqoon.” Kuwa la horgeeyo imtixaanka la xidhiidha waxyiga Ciise Masiix waxay heli doonaan “saliidda” aqoonta nebinnimada ee loogu talagalay inay hagto, diyaariso, oo quduus ka dhigto ka hor imaatinka dabaysha bari ee sharciga Axadda. “Geedka aqoonta wanaagga iyo xumaanta” waa astaanta Kibista Been-abuurka ah ee Samada oo la cuni doono ama la diidi doono.

Galili dhexdeeda, sunagoga Kafarna'um, Ciise hal dhacdo gudaheed ayuu ku waayay raacayaal ka badan waqti kasta oo kale oo adeeggiisa ka mid ah. Halkaas tijaabadu waxay ahayd in la ogaado in ereyada nebiyaysan ee Masiixu ay ahaayeen kuwo suugaan ahaan loo qaadanayo mise kuwo ruuxi ah, oo kuwii ku dhacay imtixaankaas way ku dhaceen—waayo, waxay illoobeen in dadku ku noolaadaan eray kasta oo afka Ilaah ka soo baxa. Masiixu si cad ayuu u sheegay in Isagu yahay Kibistii samada laga soo dejiyey, oo kuwii ku dhacay imtixaankaasna waxay Runta ku qaseen xigmaddii aadanaha, taas oo ay Giriigtu metelayeen.

Intii aan Xaawo bilaabin guuldarradii beerta, Masiixu wuxuu Aadan iyo Xaawo labadaba ku amray inayan waxba ka cunin midhaha geedka aqoonta wanaagga iyo xumaanta. Tallaabada ugu horraysa ee saddexda tallaabo ee injiilka weligiis ah waa cabsida Ilaah.

“Maskaxdu ha garto runta yaabka badan ee waxyiga, markaasna weligeed kuma qanci doonto inay awoodeeda ku bixiso mawduucyo aan qiimo lahayn; waxay nacayb iyo karaahiyo uga jeesan doontaa suugaanta liidata iyo madadaalada madhan ee maanta dhalinyarada akhlaaq ahaan u hallaynaya. Kuwa la wadaagay gabayaaga iyo xigmadyahannada Kitaabka Quduuska ah, oo naftoodu ay kicisay falalka ammaanta leh ee geesiyaasha iimaanka, waxay ka soo noqon doonaan beeraha hodanka ah ee fikirka iyagoo qalbi ahaan aad uga sii daahirsan oo maskax ahaan aad uga sii sarreeya sidii ay ahaan lahaayeen haddii ay ku mashquulsanaayeen barashada qorayaasha cilmaaniyiinta ah ee ugu caansan, ama ka fiirsashada iyo ammaanidda waxqabadkii Fircoonadii iyo Herodosyadii iyo Qaysarradii dunida.”

“Awoodaha dhallinyaradu intooda badan way hurdaan, maxaa yeelay cabsida Ilaah kama dhigtaan bilowga xigmadda. Rabbigu wuxuu Daanyeel siiyey xigmad iyo aqoon, waayo ma uusan oggolaan in awood kasta ay saameyn ku yeelato oo faragelin ku samayso mabaadi’diisa diineed. Sababta aynu u haysanno rag maskax leh, degganaansho leh, oo qiime adag leh oo aad u yar, waa in ay u maleeyaan inay weynaan heli karaan iyagoo ka go’aya Jannada.” Messages to Young People, 255, 256.

Xaawo waxay lumisay “cabsida Ilaah.” Waxay ahayd inay ka gariirto erayada Ilaah, taas oo ah sifad ka mid ah boqol iyo afar iyo afartan kun. Cabsida Ilaah waa tan ugu horraysa saddexda

imtixaan, waxayna bilaabataa marka Erayga nebiyadeed la furo, ugu dambayntiina waxay soo saartaa dabaqad xigmad leh iyo dabaqad nacasnimo leh. Bilowga kuwa loo qaddaray inay caqli yeeshaan waa inay ka gariiraan Erayga Ilaah. Xaawo sidaas ma ay yeelin, oo markii ay la kulantay tallaabada labaad ee habka imtixaanka ma ay awoodin inay Ilaah ammaanto, dabadeedna waxay la kulantay saacaddii xukunka, halkaas oo ay ku muujisay qaawanaanta La'odikiya.

“Kuwa doonaya inay kaamil ka dhigaan dabecad Masiixi ah waa inay qaadaan harqoodka Masiixa. Haddii ay doonayaan inay Masiix Ciise kula fadhiistaan meelaha jannada ah, waa inay wax ka bartaan isaga iyagoo weli jooga dhulkan. Masiixu naftiisa kama uu farxin. Noloshii oo dhan waxay ahayd muujinta samafal saafi ah oo aan dano gaar ah lahayn. Wuxuu qaatay dabecadda aadanaha si uu u tuso dunida dhacday, Shayddaanka iyo ururkiisa, koonka jannada, iyo duniyooyinka aan dhicin, in dabecadda aadanaha, marka lala mideeyo dabecaddiisa rabbaaniga ah, ay si buuxda ugu addeeci karto sharciga Ilaah. Qof walba wuxuu u baahan yahay inuu isweydiyo, ‘Maxaan sameeyaa si aan u badbaado?’ Ilaah wuxuu u baahan yahay qalbiyo is-hoosaysiia oo qoomamaysan, oo eraygiisa ka gariira. Waa keliya meeshii allabariga rabbaaniga ah in aynu ka heli karno shucladda samada, taas oo, marka la helo, ina siin doonta aragti buuxda oo ku saabsan tabardarradeenna, oo noo muujin doonta sharafta iyo ammaanta Masiixa. Marka tan la arko, Ilaah wuxuu ina hoos geeyaa hanuunka Ruuxa Quduuska ah, kaas oo ina gelin doona runta oo dhan.” Bible Echo, July 20, 1896.

Isku-darka runta iyo qaladku waa shaqada Shaydaanka, taas oo lagu garto inay tahay qarsoodiga dembiga. Is-afgaradka bani-aadmiga oo dhan ee dhaqdhaqaaqyada ugu dambeeya ee xukunka baaritaanka waxaa lagu xardhay macbudka Parthenon ee Nashville, Tennessee.

“Ma aha waxgaradnimo in dhallinyaradeenna loo diro jaamacado ay waqtigooda ku bixiyaan kasbashada aqoonta Giriigga iyo Laatiinka, halka maskaxdooda iyo qalbiyadoodaba lagu buuxinayo dareennada qorayaal gaalo ah oo ay bartaan si ay afafkan ugu xeeldheeraadaan. Waxay helaan aqoon aan gebi ahaanba lagama maarmaan ahayn, ama aan waafaqsanayn duruusta Macallinka weyn. Guud ahaan, kuwa sidan wax loogu baray waxay leeyihiin is-weynayn badan. Waxay u malaynayaan in ay gaadheen heerka ugu sarreeya ee waxbarashada sare, oo si kibir leh ayay isu qaadaan, sidii in aanay mar dambe ahayn kuwo wax baranaya. Waxaa lagu kharribaa adeegga Ilaah. Waqtiga, hantida, iyo dadaalka waxbarasho ee dad badani ku bixiyeen helidda waxbarasho marka la barbar dhigo aan faa’iido weyn lahayn, waxay ahayd in loo adeegsado helidda waxbarasho ka dhigi lahayd rag iyo dumar dhinac kasta ka dhammaystiran, oo ku habboon nolol wax-ku-ool ah. Waxbarashada caynkaas ahi waxay iyaga u ahaan lahayd tan ugu qiimaha badan.

“Maxay ardaydu la baxaan marka ay ka tagaan dugsiyadeenna? Xaggee bay tegayaan? Maxay samayn doonaan? Ma haystaan aqoonta u suuragelin doonta inay kuwo kale wax baraan? Miyaa loo barbaariyey inay noqdaan aabbayaal iyo hooyooyin xigmad leh? Ma istaagi karaan iyagoo madax u ah qoys sidii macallimiin xigmad leh? Noloshooda guriga ma carruurtooda ugu bari karaan si qoysaskoodu u noqdaan qoys Ilaah farxad ku eego, maxaa yeelay waa astaan qoyska jannada ku jira? Miyey heleen waxbarashada keliya ee si dhab ah loogu yeedhi karo ‘waxbarasho sare’?”

“Waa maxay waxbarashada sare? Waxbarasho laguma magacaabi karo waxbarasho sare haddii aanay lahayn ekaanshaha samada, haddii aanay dhalinyarada ragga ah iyo dhalinyarada dumarka ah u hoggaamin inay Masiixa u ekaadaan, oo aanay u diyaarin inay madax uga noqdaan qoysaskooda iyagoo jooga booska Ilaah. Haddii, intii uu ku jiray noloshii dugsi, nin dhallinyaro ahi ku guul darraystay inuu helo aqoon ku saabsan Giriigga iyo Laatiinka iyo fikradaha ku jira qoraallada qorayaasha gaalada ah, khasaaro weyn ma uu qaadin. Haddii Ciise Masiix u arkay noocan waxbarasho inay lama huraan tahay, sow isagu ma siin lahayn xertiisii, kuwaas oo uu waxbarayay si ay u qabtaan shaqadii ugu weynayd ee abid loo igmaday dadka dhimanaya, oo ay dunida ku matalaan isaga? Laakiin taa beddelkeeda, wuxuu gacantooda geliyey runta quduuska ah, si dunida loogu siiyo iyada oo ku jirta fudeydkeeda.”

“Waxaa jira waqtiyo ay loo baahan yahay culimada Giriigga iyo Laatiinka. Qaar waa inay bartaan afafkan. Taasu waa wanaagsan tahay. Laakiin dhammaantood ma aha, kuwo badanna ma aha, inay bartaan. Kuwa u maleeya in aqoonta Giriigga iyo Laatiinka ay lagama maarmaan u tahay waxbarasho sare, ma arki karaan meel fog. Sidoo kale aqoonta waxyaalaha qarsoon ee waxa dadka dunidu ugu yeedhaan saynis ma aha mid loo baahan yahay si loogu galo boqortooyada Ilaah. Waa Shaydaanka kan maskaxda ka buuxiya hadallo khiyaano leh iyo dhaqan la iska dhaxlay, kuwaas oo ka saara waxbarashada sare ee runta ah, oo iyaguna la baabbi'i doona kii bartay.”

“Kuwa helay waxbarasho been ah ma eegaan xagga samada. Ma arki karaan Kan ah Iftiinka runta ah, ‘kaas oo iftiimiya nin kasta oo dunida imanaya.’ Waxay xaqiiqooyinka weligeed ah u arkaan waxyaalo mala-awaal ah, iyagoo atom ugu yeedhaya adduun, adduunna ugu yeedhaya atom. Kuwo badan oo helay waxa loogu yeedho waxbarashada sare, Ilaah wuxuu ka leeyahay, ‘Waxaa lagugu miisaamay miisaannada, oo lagugu helay adigoo liita,’—adigoo ka liita aqoonta hawlaha wax ku oolka ah, adigoo ka liita aqoonta sida wakhtiga sida ugu wanaagsan looga faa’iidaysto, adigoo ka liita aqoonta sida loogu hawlgalo Ciise.” Review and Herald, August 17, 1897.

Digniinta kubbadaha dabka ee Nashville ma aha digniin ku wajahan magaalo si aan kala sooc lahayn, balse waa xukun toos ah oo ku soo dhacay Seventh-day Adventists, Maraykanka, iyo dunida. Kubbadaha dabka ee Nashville waxay metelaan astaamo kala duwan oo khuseeya qaybaha kala duwan ee Adventism-ka, bahalka dhulka, iyo dunida. Kubbadaha dabka ee Nashville waa xukunka Ilaah ee ka dhan ah waxbarashada beenta ah, taas oo lagu astaystay geedka aqoonta wanaagga iyo xumaanta.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Iyada oo loo marayo sawirro kala duwan ayuu Rabbi Ciise Yooxanaa ugu muujiyey dabeecadda sharka leh iyo saamaynta khiyaanada ah ee kuwa caan ku noqday silcinta dadka Ilaah. Dhammaantood waxay u baahan yihiin xigmad si ay si taxaddar leh u baaraan qarsoodiga xumaanta oo qayb weyn ku leh gabagabada taariikhda dunidan. Soo bandhigidda Ilaah ee falimaha karaahiyada leh ee degganayaasha quwadaha xukuma dunida, kuwaas oo isku xira ururro qarsoodi ah iyo isbahaysiyo, iyagoo aan sharfayn sharciga Ilaah, waa inay dadka haysta iftiinka runta u suurtoogelisa inay ka fogaadaan xumaantan oo dhan. Sii badan oo sii badan ayay dhammaan kuwa diimaha beenta ah ee dunidu muujin doonaan falalkooda

sharka ah; waayo waxaa jira laba dhinac oo keliya, kuwa xajiya amarrada Ilaah iyo kuwa la dagaallama sharciga quduuska ah ee Ilaah....”

Cadaawadda u dhaxaysa farcanka naagta iyo abeesada Rabbigu si cad buu u qeexay. “Oo colaad baan dhex dhigi doonaa adiga iyo naagta, iyo farcankaaga iyo farcankeeda; isagu madaxa ayuu kaa burburin doonaa, adiguna ciribtiisa ayaad dhaawici doontaa.” “Adamna wuxuu ku yidhi, Maxaa yeelay, codkii naagtaada waad dhegaysatay, oo geedkii aan kugu amray, anigoo leh, Waa inaanad waxba ka cunin, waad ka cuntay; dhulku adiga aawadaa ha inkaarnaado; maalmaha cimrigaaga oo dhan dhib iyo murugo ayaad ku cuni doontaa; qodxan iyo yamaarugna wuu kuu soo bixin doonaa; oo waxaad cuni doontaa geedaha duurka; dhididka wejigaaga ayaad kibis ku cuni doontaa ilaa aad dhulka ku noqoto; waayo, isaga ayaa lagaa soo qaaday; waayo, ciid baad tahay, oo ciid baad ku noqon doontaa.”

“Markuu raacay jidkiisii, markuu u dhaqmay si waafaqsan jirraadaha Shaydaanka oo ka soo horjeeda doonista Ilaah ee la yaqaanay, dadku si aan waxba tarayn ayuu isugu dayay inuu is-weyneeyo oo is-barakeeyo. Sidaas ayuu ku helay aqoon tijaabo ahaan ah oo ku saabsan caasinimada amarrada Ilaah. Sidaas ayuu ku gartay wanaagga iyo xumaanta; sidaas ayuu u lumiyeey daacadnimadiisii iyo aaminnimadiisii Ilaah, oo wuxuu albaabbadii fatahaadda sharka iyo silica u furay qoyska aadanaha oo dhan. Immisa badan baa maanta samaynaya isla tijaabadaas! Goormuu dadku baran doonaa in habka keliya ee badbaadadiisu ku jirto uu yahay kalsooni buuxda oo lagu qabo ‘Rabbigu saas buu yidhi’?”

“Shaydaanku wuxuu doonayaa inuu hindisayaashiisa u gaarka ah ku soo dhex geliyo carruurta Ilaah isagoo adeegsanaya habab bini’aadmi ah. Wuxuu doonayaa in loo aqbalo sidii Ilaah, ama xataa in laga sarraysiiyo Ilaah.

“Markuu sabtida u beddelo maalinta koowaad ee toddobaadka, wuxuu dadka ku hoggaamiyaa inay rumaysan waayaan dhawaaqyada Ilaah, oo sidaasna ay ugu tixgeliyaan jidadkooda iyo qorshayaashooda kuwo indhahooda aad ugu caqli badan oo xukunka qalloocanna ugu muuqda xigmad weyn. Siyaasadda aadanaha ayuu dadka ku hoggaamiyaa inay amarrada Ilaah ee si cad loo sheegay u arkaan kuwo ka miisaan yar dhaqanka aadanaha, iyo inay ka weecashada sharcigaas oo had iyo goor quduus, caadil, oo wanaagsan ay u tixgeliyaan arrin aan wax weyn ahayn. Wuxuu arkayaa in isagoo sidaas kaga horjoogsanaya wakiillada aadanaha inay u socdaan sidii carruur addeecda oo la jaanqaadaysa Ilaah, uu carqaladayn karo dhammaystirka shuqulka Ilaah ee dunideenna.”

“Laakiin dhagarta Shaydaanka ee uu kula kaashanayo wakiillo bini’aadam ah oo haya jagooyin masuuliyadeed waa in si la mid ah looga cabsadaa oo looga fogaadaa hadda ka dib markii tijaabadii dembiga la maray, sida ay ahayd xaaladdii waalidkeennii ugu horreeyey. Waxaa lay faray inaan idhaahdo ragga la geliyey jagooyin masuuliyadeed oo ku jira shuqulka Ilaah waxay si xad dhaaf ah u qiyaaseen xaqa ay u leeyihiin inay kuwa kale xukumaan. Jagada uu nin hayaa dabeecaddiisa ma beddesho. Qaar waxay u ekaadeen inay dareemeen inay khasab ku tahay inay qorshe u dejiyaan kaniisadaha iyo sanitariums-ka, iyo inaan wax su’aal ah la gelin xukunkooda. Ha ka bartaan Ciise tallaabo kasta. Isagu waa inuu ahaadaa awoodda ugu sarreysa ee nin kasta.”

“Kii marar badan noo ahaa Macallinkeenna wuxuu leeyahay, ‘Sidee bay ugu adag tahay dadka inay Ilaahooda kula socdaan is-hoosaysiin, iyagoo ruux qoomamaysan ku qaadanaya jidka Ilaah oo diidaya soo-jeedimaha Shaydaanka ee u muuqda inay keenayaan faa’iidooyin waaweyn oo dunyawii ah.’ Saamaynta ka dhalata in qofku jidkiisa iska raaco halkii uu si adkaysi leh ugu taagnaan lahaa aasaaska adag ee Ilaah keliya dhigay, waa la soo noqnoqday marar badan. Diidmada in lagu socdo waddooyinka qumman ee Ilaah tilmaamay waxay u horseedi doontaa jahawareer, mana bari doonto xigmad kuwa kale ee leh imtixaankaas iyo tijaabadaas oo kale. Goormay dadku baran doonaan in Ilaah Ilaah yahay, oo aanu ahayn nin si uu isu beddelo?”

“Qaar ka mid ah kuwii ka leexday jidkii toosnaa waxay ku jireen qandho joogto ah oo ay ku higsanayaan xilal uusan Ilaah dushooda saarin. Ilaah wuxuu ugu yeedhayaa wasiir kasta iyo dhakhtar kasta inay ilaaliyaan fudaydka runta. Wiilka Ilaah ee lagu muujiyey Axdigii Hore iyo Axdiga Cusubba waa Badbaadiyaha dunideenna maanta. Isaga ayay ka tahay in adeeg-bixiye kasta oo caafimaad iyo wacdiba leh uu ka helo tababarkiisa. Haddii uusan iska soocin amiirka talada hawada, wuxuu marin habaabin doonaa nafaha isaga ku kalsoon. Ha wada digtoonaadeen dhammaan dadka raggaas oo si wax loo baray oo kor loo qaaday si qorshayaashoodu aanay dadka caadiga ahu u fahmi karin.”

“Dhagarta dembigu waxay ka sarraysaa garasho aan xad lahayn. Masiibo kasta, silic kasta iyo dhimasho kastaba, waa caddayn aan ahayn oo keliya xoogga sharka, laakiin sidoo kale runta Ilaaha nool. Markuu yaqaanay runta, erayga Ilaaha nool ee weligiis sii jira, oo addeecid dhexdeeda nolol ku bixiya, daciifnimada aadanaha ee la qabsanaysa xeeladda Shaydaanka waa wax aad iyo aad loola yaabo. Kuwa Ilaah wax baray oo dhammu waxay Masiixa u aqoonsadaan Wiilkiisa. Kuwa aan rumaysan bayaannada la yaqaan ee Ilaah waxay muujiyaan caannimada dembiga, mana ka shaqaynayaan dhinaca nolosha iyo dhimashola’aanta oo iftiinka loo keenay quduusaysi buuxa oo runta ah. Haddii aanay isbeddel ku samayn dabeecadda, erayada, iyo ruuxa, nafa way lumi doonaan.”

“Ma jiro jid dhexe oo lagu gaadho Jannadii dib loo soo celiyey. Farriinta dadka loo siiyey maalmahan u dambeeya ma aha in lagu qaso hindisaha aadanaha. Waa inaan ku tiirsanaan xeeladda qareennada dunyawii ah. Waa inaan noqonnaa niman is-hoosaysiia oo tukada, oo aan u dhaqmin sida kuwa ay indha-tireen hawl-wadeennada Shaydaanka.

“Qaar badan waxay leeyihiin iimaan, laakiin ma aha iimaan jacayl ku shaqeeya oo nafta daahiriya. Iimaanka badbaadada keena ma aha si fudud rumaysad keliya oo runta ah. ‘Jinniyaduna way rumaysan yihiin, wayna gariiraan.’ Waxyi-gelinta Ruuxa Ilaah waxay dadka siisaa iimaan ah xoog wax kaxeeya oo dabeecadda qaabeeya, dadka noloshoodana ka hoggaamiya wax ka sarreeya falal dibadda uun ah. Erayada, falalka, iyo ruuxuba waa inay marag ka noqdaan xaqiiqada ah inaynu nahay kuwa raaca Masiixa.

“Ifiinka iyo barakada ugu weyn ee Ilaah bixiyey ma aha dammaanad ka hortagta xadgudubka iyo riddada maalmahan ugu dambeeya. Kuwii Ilaah u sarraysiiyey jagooyin sare oo aammin iyo mas’uuliyad leh way ka jeesan karaan ifiinka samada oo waxay u leexan karaan xigmadda dadka. Markaas iftiinkoodu wuxuu noqon doonaa gudcur, kartidoodii Ilaah ku aaminayna dabin, dabeecaddooduna waxay Ilaah ku noqon doontaa meel ka dhac. Ilaah laguma jeesjeesi

karo. Ka fogaanshaha Isaga ayaa hore u ahaan jiray, weligiisna waxa daba socon doona natiijoyinkiisa la hubo. Ku kacidda falal aan Ilaah raalli ka ahayn, haddii aan si go'aan leh looga toobad keenin oo laga tegin, halkii laga raadin lahaa in la cudurdaarto, waxay xumaanfalaha tallaabo tallaabo ugu hoggaamin doontaa khiyaano ilaa dembiyo badan lagu galo ciqaab la'aan. Kuwa doonaya inay yeeshaan dabeecad ka dhigi doonta kuwo Ilaah kala shaqeeya oo hela ammaanidda Ilaah, waa inay iska soocaan cadowyada Ilaah, oo ay ilaashadaan runta Masiixu siiyey Yooxanaa inuu dunida siiyo." Manuscript Releases, volume 18, 30–36.